

OCENA STANU SANITARNEGO

POWIATU HAJNOWSKIEGO

W ROKU 2023

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce
17-200 Hajnówka, ul. J. Piłsudskiego 10
Tel./fax 85 682 28 09 / 85 682 29 89
e-mail: psse.hajnowka@sanepid.gov.pl
strona: <https://www.gov.pl/web/psse-hajnowka>

WSTĘP

Niniejsza informacja przedstawia stan sanitarno-epidemiologiczny powiatu hajnowskiego, który jest efektem prowadzonego przez Powiatową Stację - Sanitarno Epidemiologiczną w Hajnówce bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Podobnie jak w latach ubiegłych Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Hajnówce prowadziła działania przeciwepidemiczne i profilaktyczne, w tym profilaktykę chorób zakaźnych i zawodowych. Realizowała programy prozdrowotne, prowadzony był systematyczny monitoring jakości wody do spożycia, żywności, żywienia i materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także nadzór nad higieną nauczania, wychowania, rekreacji i wypoczynku, nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach użyteczności publicznej ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Poza działalnością statutową uwzględniano również potrzeby regionu. W 2022r. rozpoczął się konflikt w Ukrainie, który trwa do tej pory, co wiąże się ze wzrostem uchodźców również w powiecie hajnowskim, choć o mniejszej skali niż w innych regionach kraju. Inspekcja nadzorowała ośrodki, w których zakwaterowani byli uchodźcy, aby maksymalnie ograniczać wszystkie potencjalne zagrożenia epidemiczne. Istotnym zadaniem było wdrożenie szeregu działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych zarówno do Ukraińców, jak również instytucji i pracodawców i zaangażowanych w pomoc.

W PSSE w Hajnówce stale doskonalony jest system zarządzania jakością w nadzorze bieżącym i zapobiegawczym, który gwarantuje wiarygodne, dobrze udokumentowane wyniki badań kontroli prowadzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że stan sanitarno-epidemiologiczny w naszym regionie ulega systematycznej poprawie. Cały czas na bieżąco egzekwowane jest od osób odpowiedzialnych przestrzeganie przepisów i norm z zakresu szeroko rozumianego zdrowia publicznego.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa ludności powiatu i poprawy stanu sanitarnego obiektów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce podejmował działania w wielu obszarach należących do kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Dokument ten jest przygotowywany corocznie na podstawie danych zebranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Hajnówce. Opracowanie zostało sporządzone na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, wyników analiz pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce zakresem działania obejmuje 2 miasta oraz 9 gmin. Obszar działania wynosi 1624 km², na którym zamieszkuje 39 427 osób.

Spis treści

WSTĘP	2
I. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII	5
1. Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	5
2. SARS-CoV-2 (COVID-19).....	6
3. Choroby przenoszone drogą pokarmową	7
4. Choroby przenoszone przez kleszcze	7
5. Sytuacja epidemiologiczna w zakażeniach krwiopochodnych	8
6. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych, przeciwko którym stosowane są obowiązkowe szczepienia ochronne.....	9
7. Inne choroby	9
8. Zgony z powodu chorób zakaźnych.....	10
9. Ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	10
10. Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych	11
11. Nadzór nad stanem sanitarnym podmiotów leczniczych	12
II. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.....	13
1. Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych zakładów	13
2. Ocena jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	16
3. Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego	18
III. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ	19
1. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	19
2. Nadzór nad obiektami kąpielowymi.	22
3. Nadzór nad ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii Legionella.....	22
4. Nadzór nad stanem sanitarnym obiektów użyteczności publicznej.....	23
IV. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY PRACY	24
1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.....	24
2. Ocena środowiska pracy i narażenia zawodowego	28
3. Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.....	29
4. Ocena w zakresie stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych	30
5. Ocena w zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków	30
6. Ocena w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi.....	31
7. Ocena sytuacji w zakresie występowania chorób zawodowych	31
8. Ocena w zakresie nadzoru nad kosmetykami	31

9.	Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. dopalaczami)	31
V.	OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH	32
1.	Ocena stanu sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych	32
2.	Higiena procesów nauczania	33
3.	Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach	35
4.	Dożywianie dzieci w szkołach	36
5.	Wypoczynek dzieci i młodzieży	36
6.	Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach	37
VI.	OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	37
VII.	DZIAŁANIA OŚWIATOWO – ZDROWOTNE I PROGRAMY EDUKACYJNE	38
1.	Programy realizowane w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych wraz z rodzicami	38
2.	Programy w szkołach podstawowych skierowane do uczniów i ich rodziców	39
3.	Programy w szkołach ponadpodstawowych	40
4.	Inne programy edukacyjne	41
5.	Kampanie i akcje ogólnopolskie lub lokalne prowadzone przez PSSE w Hajnówce	42
VIII.	POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNE	42
IX.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA	43
X.	PODSUMOWANIE	44

I. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII

1. Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

Celem nadzoru epidemiologicznego jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń w celu ich skutecznego zwalczania.

Dane epidemiologiczne za 2022 rok i 2023 rok dotyczące wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu zostały przedstawione w formie tabelarycznej wraz ze współczynnikami zapadalności.

Sytuacja epidemiologiczna w powiecie hajnowskim w latach 2022-2023

Jednostka chorobowa		2022		2023	
		zachorowania	współczynnik zapadalności	zachorowania	współczynnik zapadalności
Salmoneloza	zatrucie pokarmowe	7	17,5	10	25,4
	posocznica	-	-	1	2,5
	inne zakażenie pozajelitowe	1	2,5	-	-
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>Campylobacter</i>	2	5,0	-	-
	wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	38	95,0	27	68,5
	nieokreślone	-	-	4	10,2
Giardioza (lamblioza)		1	2,5	2	5,0
Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	76	190,0	5	12,7
	wywołane przez norowirusy	1	2,5	1	2,5
	inne określone	18	45,0	-	-
	nieokreślone	1	2,5	2	5,0
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		32	654,4	3	69,1
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	53	132,4	51	129,4
	w tym u dzieci do lat 2	5	102,3	2	46,1
Tularemia		3	7,5	-	-
Krzusiec		1	2,5	-	-
Płonica (szkarlatyna)		2	5,0	6	15,2
Choroba meningokokowa inwazyjna	Ogółem	-	-	1	2,5
	Zapalenie opon mózgowych i/lub	-	-	1	2,5
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem	1	2,5	5	12,7
	róża	1	2,5	4	10,2
	Inna określona i nieokreślona	-	-	1	2,5
Kiła		-	-	2	5,0
Borelioza z Lyme	ogółem	53	132,4	69	175,0
	neuroborelioza	-	-	2	5,0
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		23	57,5	24	60,9
Kleszczowe zapalenie mózgu		14	35,0	26	70,0
Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe	1	2,5	-	-
	nieokreślone	1	2,5	-	-
Ospa wietrzna		131	327,3	100	253,6
typu B - przewlekłe i BNO		2	5,0	5	12,7

Wirusowe zapalenie wątroby	typu C - przewlekłe i BNO	-	-	6	15,2
Nowo wykryte zakażenia HIV		1	2,5	1	2,5
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		-	-	-	-
Bąblowica (echinokokoza)		1	2,5	-	-
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	ogółem	3	7,5	5	12,7
	posocznica	3	7,5	4	10,2
	Zapalenie opon mózgowych i mózgu	-	-	1	2,5
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		-	-	1	2,5
Grypa	ogółem	1	2,5	2	5,0
	U dzieci w wieku 0-14 lat	-	-	1	2,5
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)		1947	4865,1	495	1255,5
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19) – przypadki możliwe		-	-	53	134,4
Gruźlica		4	10,0	2	5,0
Zakażenie wirusem RSV	ogółem	-	-	11	27,9
	w tym u dzieci do lat 2	-	-	2	46,1
Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego		-	-	101	256,2
Razem		2428	6728,9	1037	2630,2

*Zapadalność liczona na 100 tys. ludności

*Biegunki u dzieci do lat 2 – zapadalność liczona na 10 tys. i grupę wiekową

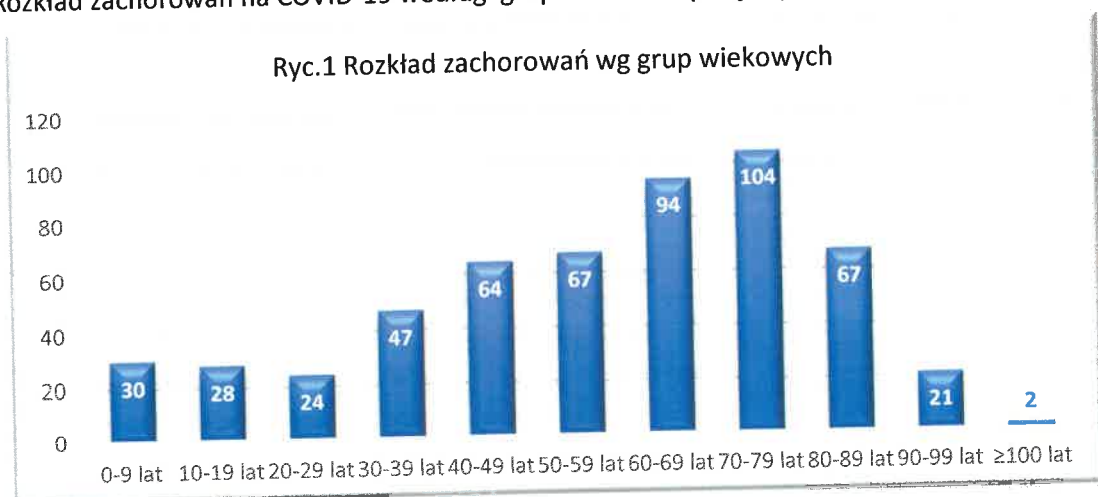
W 2023 roku ponad dwukrotnie zmalała ogólna liczba zgłoszonych chorób zakaźnych. W powiecie hajnowskim w roku sprawozdawczym zgłoszono 1037 zachorowania na choroby zakaźne, natomiast w 2022 roku – 2428 zachorowań.

2. SARS-CoV-2 (COVID-19)

Pomimo że 1 lipca 2023r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, to nadal najczęściej występującą jednostką chorobową, stanowiącą ponad połowę zarejestrowanych zachorowań, były zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID-19).

W 2023 roku w powiecie hajnowskim zgłoszono 548 przypadków zachorowań na SARS-CoV-2 (495 przypadków potwierdzonych, 53 przypadków możliwych). Łącznie zachorowało 320 kobiet i 228 mężczyzn.

Rozkład zachorowań na COVID-19 według grup wiekowych opisuje rycina 1.

3. Choroby przenoszone drogą pokarmową

W roku 2023 nie odnotowano na obszarze powiatu zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome, włośnicę, wirusowe zapalenie wątroby typu A oraz zatruc jadem kielbasianym.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2023 roku wzrosła liczba przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella*. Zarejestrowano 10 przypadków salmonelozy w postaci zatruc pokarmowych oraz 1 salmonelozę w postaci posocznicy. W 2022 roku zarejestrowano 8 przypadków zachorowań.

Przyczyny zachorowań wywołanych pałeczką *Salmonella* to głównie nie przestrzeganie podstawowych procedur higieny oraz brak znajomości zasad przechowywania żywności i jej ochrony przed zanieczyszczeniem mikrobiologicznym.

Rozkład zachorowań na zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami *Salmonella* w powiecie hajnowskim w latach 2019-2023 opisuje rycina 2.

Ponadto w 2023 roku zaobserwowano:

- spadek liczby bakteryjnych zakażeń jelitowych. W roku 2023r. zgłoszono 31 zachorowań, zaś w roku ubiegłym 40. Głównym czynnikiem wywołującym zachorowania była laseczka *Clostridium difficile*;
- znaczny spadek liczby wirusowych zakażeń jelitowych (w 2022r. – 96, w roku 2023 - 8), głównym czynnikiem wywołującym zachorowania były rotawirusy. Przyczyną spadku zachorowań na ww. chorobę było wprowadzenie obowiązkowego szczepienia zgodnego z PSO dla dzieci urodzonych po 31 grudnia 2020 roku;
- podobny jak w ubiegłym roku poziom biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu na poziomie 51 zachorowań (w 2022r. - 53 zachorowania).

4. Choroby przenoszone przez kleszcze

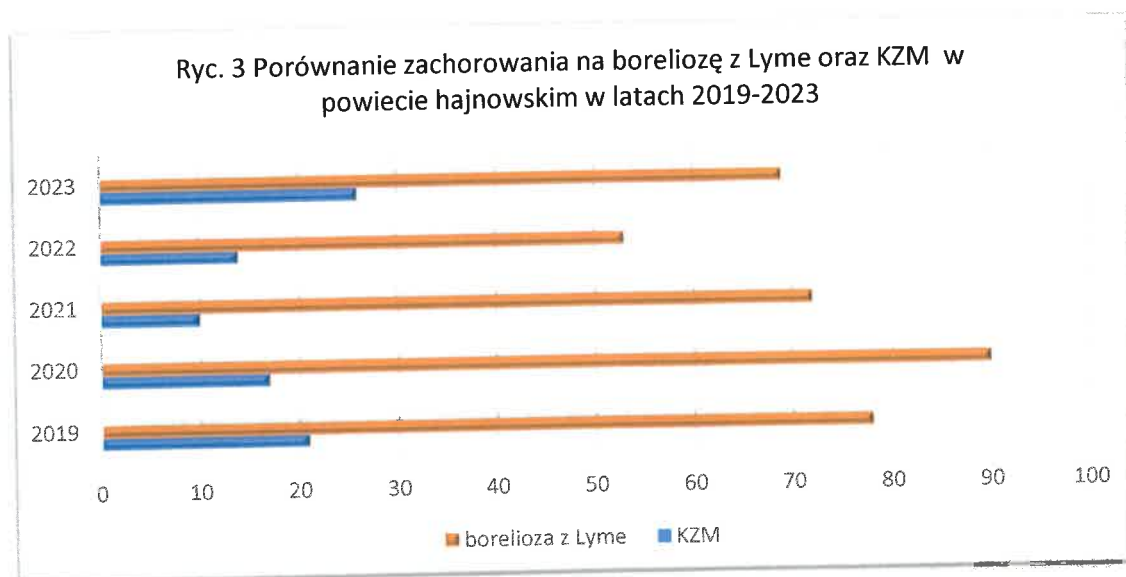
Powiat hajnowski jest obszarem endemicznym chorób przenoszonych przez kleszcze - kleszczowego zapalenia mózgu i boreliozy z Lyme. W 2023r. o 26% wzrosła liczba zachorowań na boreliozę z Lyme oraz o 46% liczba zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu.

a) Kleszczowe zapalenie mózgu

W 2023 roku zarejestrowano 26 zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu. Wszystkie przypadki były hospitalizowane.

b) Borelioza

W 2023 roku zarejestrowano 69 przypadków zachorowań na boreliozę z Lyme, natomiast w poprzednim roku sprawozdawczym - 53. W 66 przypadkach zachorowań na boreliozę wystąpił rumień wędrujący, zaś w 1 postać kostno-stawowa. Dwa przypadki zachorowań miały postać neuroboreliozy.

5. Sytuacja epidemiologiczna w zakażeniach krwiopochodnych

W 2023r. zarejestrowano 5 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu B – przewlekłe i BNO oraz 6 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C. Wirusowego zapalenia wątroby typu A nie odnotowano w roku sprawozdawczym.

Pomimo wykonywania obowiązku szczepień ochronnych p/WZW typu B nadal rejestrowane są nowe zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B. Należy zwrócić uwagę, że szczepienia ochronne stosowane są wyłącznie p/ WZW typu B, nie ma szczepień p/WZW typu C.

Niezmiernie ważnym dla zapobiegania i zwalczania WZW C, podobnie jak WZW B, jest przeprowadzanie skutecznej sterylizacji sprzętu medycznego w zakładach ochrony zdrowia, jak i w gabinetach kosmetycznych, fryzjerskich, tatuażu, gdzie dokonuje się czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich.

6. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych, przeciwko którym stosowane są obowiązkowe szczepienia ochronne

W ostatnich latach korzystnie przedstawia się sytuacja epidemiologiczna zachorowań na różyczkę, świnkę, krztusiec i odrę.

W roku 2023 podobnie, jak w latach poprzednich nie występowały na obszarze powiatu hajnowskiego zachorowania na błonicę (difteryt), tężec, ostre porażenie dziecięce (polio), różyczkę, świnkę i odrę. W 2023 roku nie odnotowano również zachorowań na krztusiec. W 2022 roku zarejestrowano 1 zachorowanie.

7. Inne choroby

Z chorób rzadziej występujących w 2023r. zgłoszono :

- 1 przypadek choroby meningokokowej inwazyjnej;
- 4 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*, posocznicy;
- 2 przypadki giardiozy (lambiozy);
- 6 przypadków płonicy (szkarlatyny);
- 2 przypadki zachorowań na gruźlicę potwierdzone laboratoryjnie;
- 1 przypadek zachorowania na HIV;
- 2 przypadki zachorowania na kiłę.

W 2023 roku przeprowadzono 86 wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszeniem przez lekarzy pogryzień przez zwierzęta. Największy odsetek przypadków, bo aż 71 dotyczyło pokąsania przez psy (57 - psy znane oraz 14 - psy nieznane), 13 przypadków pokąsań przez koty (6 - koty znane, 7 - koty nieznane). 1 przypadek dotyczył pokąsania przez kreta oraz 1 przypadek pokąsania przez mysz polną. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba przypadków pokąsań przez zwierzęta wzrosła o ok. 26%.

W 2023 roku 24 osoby rozpoczęły szczepienia p/wścieklicznie, w tym 22 osoby zaszczepiono pełnym cyklem szczepień. U 1 osoby odstąpiono od podania ostatniej dawki szczepionki p/wścieklicznie na podstawie obserwacji i świadectwa lekarsko-weterynaryjnego zwierzęcia, natomiast u 1 osoby podano tylko 2 dawki szczepionki p/wścieklicznie z uwagi na szczepienie w latach poprzednich. 1 osoba dokończyła szczepienie p/wścieklicznie w innym województwie.

W roku sprawozdawczym wydano 4 decyzje nakazujące poddanie się obowiązkowi szczepień przeciwko wścieklicznie.

Ospa wietrzna

W porównaniu z 2022 rokiem liczba zachorowań na ospę wietrzną spadła o 23%. W 2023 roku zachorowało 100 osób, zaś w poprzednim roku 131 osób. Wszyscy chorzy nie byli szczepieni od ospy wietrznej. Choroba ta nadal jest problemem epidemiologicznym ze względu na wielką zaraźliwość oraz małą popularność szczepień ochronnych p/ospie wietrznej.

Grypa

W roku 2023 zgłoszono łącznie 1147 zachorowań/podejrzeń zachorowań na grypę, z czego w okresie od 01.01.2023-07.07.2023r. zarejestrowano 1044 zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę.

W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2023r. z dniem 7 lipca 2023r. weszły w życie przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2023 znoszące obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 „Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę”.

Dodatkowo Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu wprowadziło obowiązek sprawozdawania zachorowań wywołanych wirusami grypy sezonowej w przypadku, gdy ich rozpoznanie zostało potwierdzone dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badań laboratoryjnych.

W związku z powyższym od dnia 08.07.2023r. do 31.12.2023r. na podstawie przeprowadzonych testów antygenowych oraz badań laboratoryjnych zostały zgłoszone 103 zachorowania na grypę.

8. Zgony z powodu chorób zakaźnych

Ilość zgonów na chorobę zakaźną zmniejszyła się o 84 % względem roku poprzedniego. W 2023 roku zarejestrowano 7 zgonów na chorobę zakaźną, natomiast w 2022 roku zarejestrowano ich aż 45.

Z powodu Covid-19 w 2023 roku zmarły 4 osoby, w tym 3 mężczyźni i 1 kobieta. Wszyscy należeli do przedziału wiekowego 80 - 89 lat.

Z powodu innych chorób zakaźnych w 2023 roku zmarły 3 osoby, były to:

- 1 osoba – z powodu posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*: 1 mężczyzna w przedziale wiekowym 40 - 49 lat;
- 2 osoby – z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołane przez *Clostridium difficile*: 1 kobieta w przedziale wiekowym 80 - 89 lat, 1 mężczyzna w przedziale wiekowym 60 - 69 lat.

9. Ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

W 2023 roku ze Szpitala im. W. Mantiuka w Hajnówce zgłoszone zostały 3 ogniska epidemiczne:

- 1) na Oddziale Chorób Wewnętrznych - czynnikiem etiologicznym był COVID-19
- 2) na Oddziale Rehabilitacji Leczniczej - czynnikiem etiologicznym był COVID-19

3) na Oddziale Chorób Wewnętrznych - czynnikiem etiologicznym był COVID-19

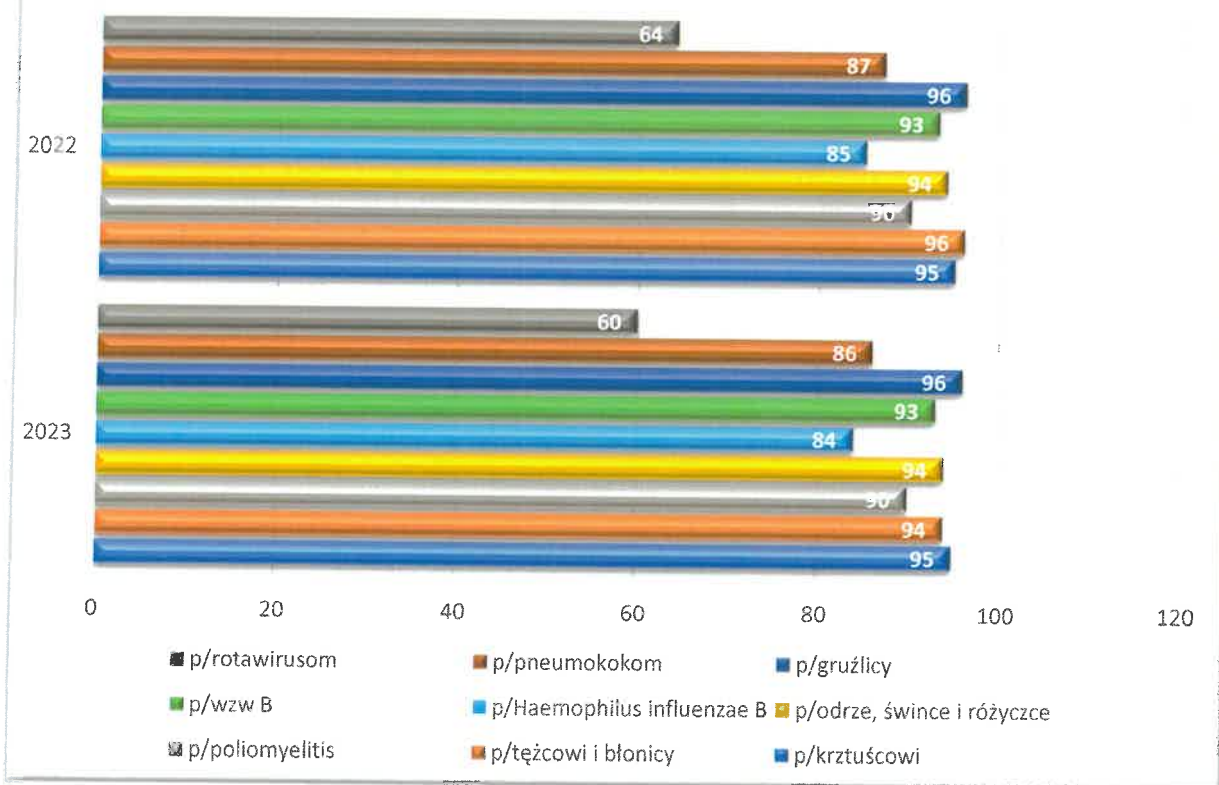
W każdym przypadku wystąpienia ogniska epidemicznego szpital podejmował działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia oraz przecięcia dróg szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce na bieżąco informował Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce o wystąpieniu ognisk epidemicznych przysyłając „Raport wstępny o podejrzeniu lub wystąpieniu ogniska epidemicznego”, który zawierał rodzaj czynnika chorobotwórczego, liczbę zakażonych pacjentów oraz personelu szpitala, liczbę osób podejrzanych o zakażenie, liczbę zgonów oraz podjęte działania. Natomiast po zakończeniu działań szpital przysyłał „Raport końcowy z wygaszenia ogniska epidemicznego”, w którym podsumowywał jego przebieg.

W związku ze zgłoszonymi ogniskami choroby zakaźnej pracownicy PSSE w Hajnówce przeprowadzili kontrole działań podjętych przez szpital w celu zapobiegania zakażeniom szpitalnym w przypadku wystąpienia ogniska epidemicznego oraz dokonano weryfikacji dokumentacji prowadzonej w celu zapobiegania zakażeniom szpitalnym.

10. Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych

Na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Hajnówce w 2023r. świadczenia w zakresie szczepień ochronnych prowadziło 6 jednostek organizacyjnych. W w/w jednostkach organizacyjnych szczepienia ochronne były wykonywane w 16 punktach, które posiadały niezbędne w tym celu wyposażenie.

Ryc.6 Porównanie stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży od 1 roku życia do 19 roku życia

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych w latach 2022-2023 utrzymuje się na podobnym poziomie. Na powyższym wykresie przedstawiono liczbę wszystkich dzieci urodzonych w latach 2003-2023 zaszczepionych przynajmniej podstawowymi pierwotnymi dawkami szczepień, wynikającymi z kalendarza szczepień (PSO). W porównaniu do roku 2022 odsetek zaszczepionych dzieci nieznacznie zmalał, w szczególności szczepienia przeciw rotawirusom, pneumokokom, *Haemophilus influenzae* oraz przeciw tężcowi i błonicy. W pozostałych szczepieniach odsetek dzieci zaszczepionych pozostał bez zmian.

Poza istniejącymi p/wskazaniami lekarskimi stałymi i czasowymi, pozostaje duży odsetek dzieci w ogóle nie zaszczepionych, z pustą kartą szczepienną. W przeważającej mierze braki w szczepieniach dotyczą pojedynczych szczepionek, głównie przeciw odrze, śwince i różyczce. W 2023 roku liczba dzieci nie poddanych obowiązkowym szczepieniom wynosiła **207**, w 2022 roku było **180** dzieci.

Wzrost liczby niezaszczepionych dzieci jest wynikiem przede wszystkim wpływu ruchów antyszczepionkowych. Powodów uchylania się od obowiązku zaszczepienia dzieci jest wiele, m. in. odrębność kulturowa, religijna, czy etniczna, wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną, bądź strach przed szczepieniem oraz niska wyszczepialność obywateli z Ukrainy zamieszkujących w Polsce.

Wobec rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od szczepień, PPIS w Hajnówce prowadził postępowanie egzekucyjne mające na celu wykonanie obowiązku szczepień ochronnych. Sporządził 2 upomnienia zawierające wezwanie do wykonania obowiązku szczepień ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, 2 wnioski o egzekucję administracyjną oraz 2 tytuły wykonawcze.

Niezależnie od powyższego do osób uchylających się skierował 6 wystąpień informujących o konsekwencjach braku wyrażania zgody na szczepienia i motywujących do wykonania obowiązkowych szczepień.

11. Nadzór nad stanem sanitarnym podmiotów leczniczych

a) Ocena stanu sanitarno-technicznego

W 2023 roku na terenie powiatu hajnowskiego w obiektach leczniczych przeprowadzono 60 kontroli. Skontrolowano 45 podmiotów leczniczych, w tym 1 szpital, 1 zakład opiekuńczo - leczniczy, 1 hospicjum, 18 przychodni/ośrodków zdrowia, 1 punkt pobrań materiału do badań, 3 zakłady rehabilitacji leczniczej, 2 inne publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz 18 indywidualnych praktyk lekarskich zawodowych.

W podmiotach leczniczych w pojedynczych przypadkach stwierdzano uchybienia stanu sanitarno-technicznego, takie jak:

- zniszczone powierzchnie ścian, sufitów oraz podłóg;
- zniszczona stolarka drzwiowa;
- zniszczone, skorodowane powierzchnie sprzętu;
- zacieki, ubytki farby i tynku na sufitach, ścianach;
- zniszczone wyposażenie gabinetów w podmiotach leczniczych, m.in. zniszczone kozetki, krzesła, biurka, szafy, regały, stoliki;
- skorodowane powierzchnie wyposażenia, w tym baterie umywalkowych, rur, luster, grzejników;
- zniszczona tapicerka kozetek, łóżek uniemożliwiająca skuteczne wykonanie procedur dezynfekcyjnych;

- brak dozowników na płyn do dezynfekcji oraz dozownika na mydło;
- niewłaściwy stan sanitarny łazienek wraz z ich wyposażeniem,

b) Nadzór nad postępowaniem z odpadami medycznymi

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że postępowanie z odpadami medycznymi było prawidłowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Skontrolowane obiekty posiadały prawidłową dokumentację dotyczącą wytwarzania odpadów i przekazywania odpadów uprawnionym odbiorcom. Wszystkie podmioty posiadały opracowane procedury i instrukcje stanowiskowe dotyczące postępowania z odpadami medycznymi.

c) Ocena procesu dezynfekcji i sterylizacji

Na podstawie przeprowadzonych w 2023 roku kontroli podmiotów leczniczych w zakresie przestrzegania reżimu p/epidemicznego stwierdzono, że personel zna zasady prowadzenia dezynfekcji bieżącej sprzętu i narzędzi lekarskich. Zaopatrzenie placówek w preparaty dezynfekcyjne było wystarczające, terminy ważności przestrzegane. Odpowiednie procedury zostały opracowane i były przestrzegane. W 2023 roku nadzorem objęto 17 podmiotów wyposażonych w aparaturę sterylizacyjną, w których skontrolowano 20 urządzeń sterylizacyjnych. Wszystkie skontrolowane autoklawy posiadały aktualny przegląd techniczny.

II. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

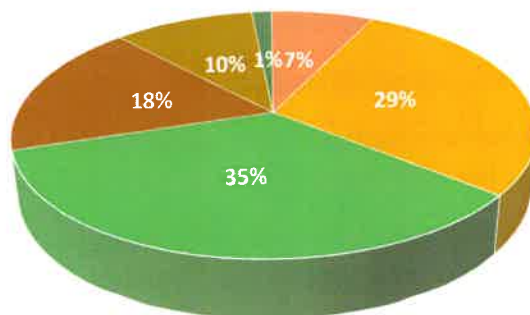
1. Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych zakładów

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce w 2023r. obejmował nadzorem 537 zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością kontrolując w nich przestrzeganie przepisów sanitarno-higienicznych niezbędnych dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu środkami spożywczymi oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Były to następujące rodzaje obiektów:

- 40 zakładów produkcji żywności,
- 154 podmiotów prowadzących produkcję pierwotną, Rolniczy Handel Detaliczny oraz dostawy bezpośrednie,
- 186 zakładów obrotu żywnością,
- 94 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym usługi cateringowe,
- 55 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 2 zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 6 obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Struktura nadzorowanych obiektów żywności i żywienia przedstawia się następująco:

- zakłady produkcji żywności
- podmioty prowadzące produkcję pierwotną, RHD, dostawy bezpośrednie
- zakłady obrotu żywnością
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte
- zakłady produkcji i obrotu materiałów do kontaktu z żywnością

Zakłady podlegające urzędowej kontroli na podstawie oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności zostały zakwalifikowane do następujących kategorii:

- 259 obiektów do kategorii niskiego ryzyka (N),
- 228 obiektów do kategorii średniego ryzyka (S),
- 50 obiektów do kategorii wysokiego ryzyka (W) .

Powodem zakwalifikowania zakładu do kategorii wysokiego ryzyka były m.in.:

- profil działalności, wytwarzany asortyment niestabilny mikrobiologicznie, np.: produkcja wyrobów z udziałem jaj niepoddanych obróbce cieplnej, produkcja ciast z kremem,
- uprawa owoców miękkich, przeznaczonych do bezpośredniego spożycia,
- stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości skutkujące przekroczeniem maksymalnej liczby punktów z oceny przeprowadzonej z wykorzystaniem arkusza oceny,
- zgłoszenia kwestionowanego produktu do sieci RASFF.

Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia prowadzony był w oparciu o plan kontroli i poboru prób oraz analizę ryzyka oraz szybkie reagowanie na powiadomienia o zagrożeniach w systemie RASFF. Są to czynniki decydujące o zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego ze strony żywności.

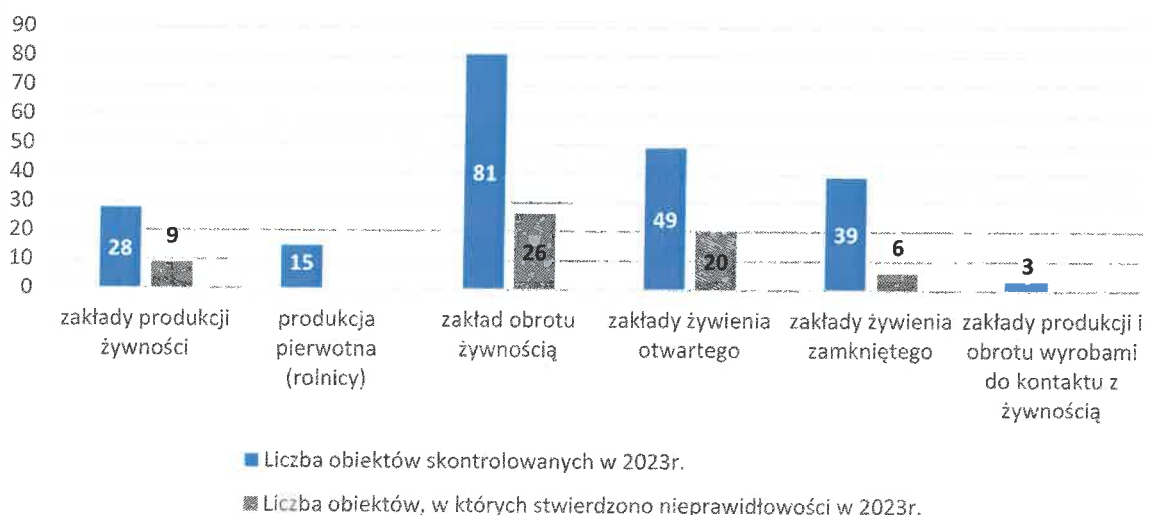
W rezultacie prowadzonego nadzoru sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia skontrolowano 215 zakładów produkujących żywność lub wprowadzających do obrotu. W 61 zakładach stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym.

Najczęściej stwierdzane niezgodności w zakładach żywności i żywienia:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zakładu i wyposażenia, w pojedynczych przypadkach również brak porządku i czystości,
- nie przestrzega się realizacji obowiązujących w zakładzie instrukcji dotyczących zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP), brak zapisów potwierdzających realizację GHP/GMP, dokumentacja niekompletna, nie aktualizowana lub nie odzwierciedla stanu faktycznego,
- środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości lub terminie przydatności do spożycia,

- temperatura przechowywania żywności łatwo psującej się nie jest monitorowana,
- brak do wglądu dokumentacji potwierdzającej, że pracownicy zostali przeszkoleni w sprawach higieny żywności odpowiednio do charakteru wykonywanej pracy,
- w miejscu dostępnym konsumentowi finalnemu brak informacji dotyczących składu potraw, z uwzględnieniem składników powodujących alergie lub reakcje nietolerancji,
- nieprawidłowe warunki przechowywania i sprzedaży żywności (np. brak segregacji asortymentowej, żywność niezabezpieczona przed zanieczyszczeniem, brak odpowiedniej przestrzeni roboczej, brak odpowiedniej liczby wag, brak wydzielonego miejsca do porcjowania).

Zestawienie zakładów, w których stwierdzano nieprawidłowości

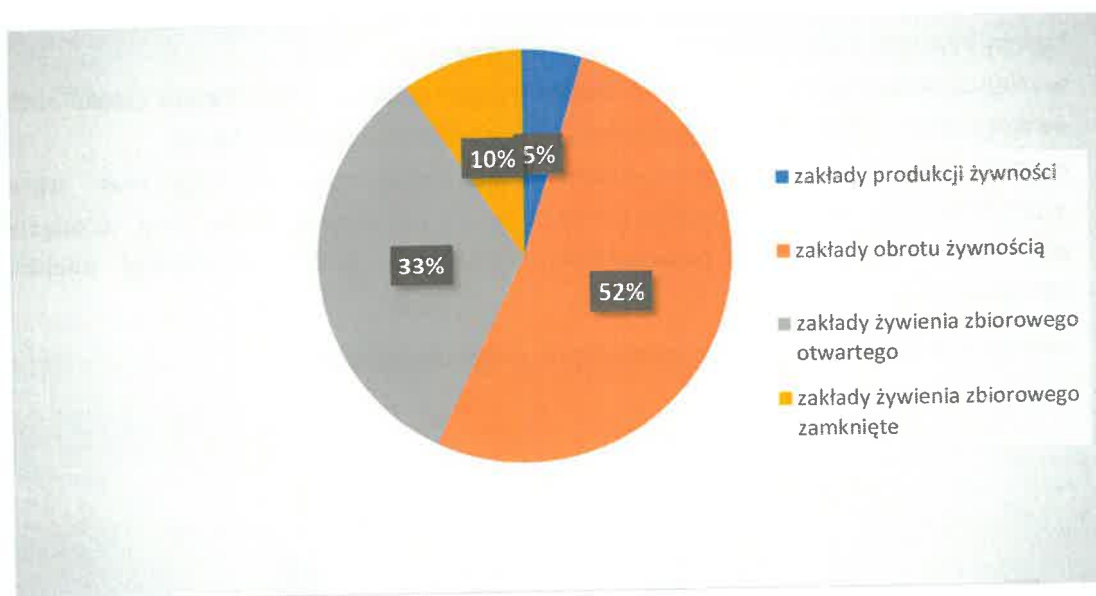
W wyniku prowadzonych działań kontrolnych wydano **135** decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu produktu z uwagi na zanieczyszczenia mikrobiologiczne bakteriami *Salmonella spp.* Decyzji unieruchomienia działalności zakładu nie wydawano.

Wniosków do Sądu nie było.

Sporządzono 1 wniosek do PPWIS w Białymstoku o nałożenie kary pieniężnej za nieprzestrzeganie wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych, w tym w zakresie prezentacji, reklamy i promocji. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku wymierzył łączną karę pieniężną w wysokości 2000zł.

Na osoby winne rażących naruszeń przepisów prawa żywnościowego nałożono 21 mandatów karnych na kwotę 3300zł.

Podział nałożonych mandatów według grup zakładów

2. Ocena jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2023 roku na terenie powiatu hajnowskiego w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobierano próbki zgodnie z obowiązującym krajowym „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 rok”, opracowywanym przez Głównego Inspektora Sanitarnego we współpracy z jednostkami badawczo-rozwojowymi.

Realizacja badań w zakresie ww. planu jest bardzo istotnym i obligatoryjnym do realizacji elementem funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jako znaczącego organu w Polsce, działającego w obszarze bezpieczeństwa żywności i żywienia, również na rzecz europejskiego systemu bezpieczeństwa żywności.

Dodatkowo pobierano próbki w przypadku podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej produktu oraz interwencji konsumentów.

Badania środków spożywczych obejmowały ocenę zanieczyszczeń mikrobiologicznych, biologicznych i fizycznych, parametrów chemicznych, cech organoleptycznych i znakowania.

W przypadku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością na terenie powiatu pobierano wyroby kuchenne z melaminy oraz naczynia dekorowane w obszarze obrzeża w kierunku badań substancji migrujących z tych tworzyw.

W 2023 roku z obiektów powiatu hajnowskiego ogółem pobrano 173 próbki, w tym:

- 159 próbek żywności,
- 11 próbek sanitarnych,
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 1 zestawienie dekadowe produktów do teoretycznej oceny żywienia pacjentów szpitala.

Kierunki badań pobranych próbek żywności w roku 2023 przedstawiają się następująco:

Lp.	Kierunek badania	Liczba próbek pobranych	w tym kwestionowanych
1	Pozostałości pestycydów	13	-
2	Metale szkodliwe dla zdrowia	13	-
3	Azotany	1	-
4	3-MCPD i estry MCPD	2	
5	Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	91	2
6	Mykotoksyny	5	-
7	Dozwolone substancje dodatkowe	6	-
8	Parametry czystości substancji dodatkowych oraz rozpuszczalników ekstrakcyjnych	1	-
9	Kryteria czystości wybranych składników odżywczych	1	-
10	GMO	1	-
11	Skażenia promieniotwórcze żywności	2	-
12	Środki spożywcze poddane działaniu promieniowania jonizującego	1	-
13	Znakowanie oraz oznaczanie zawartości witamin, składników mineralnych i innych składników wykazujących efekt odżywczy lub fizjologiczny w suplementach diety	5	1
14	Znakowanie oraz oznaczanie NNKT w żywności dla określonych grup	2	
15	Znakowanie oraz badanie zawartości substancji wzbogacających w środkach spożywczych wzbogaczanych	1	
16	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	-
17	WWA	2	-
18	Akrylamid	1	-
19	Oleje mineralne	1	
20	Furan	1	
21	Izomery trans kwasów tłuszczowych	1	
22	Tłuszcze przeznaczone do smażenia	1	-
23	Parametry jęłczenia	1	-
24	Kwas erukowy	1	-
25	Alkaloidy tropanowe	1	-
26	Gluten	1	
27	Nadchlorany	1	
28	Wykrywanie alergenów – orzeszków ziemnych/ białka orzeszków ziemnych	1	
29	Zanieczyszczenia fizyczne, biologiczne	1	-
30	Próbki sanitarne	11	-
31	Zestawienie dekadowe do teoretycznej oceny żywienia	1	
	OGÓŁEM	173	3

3 próbki pobrane z zakładów produkcji żywności zostały zakwestionowane. Były to:

- 2 próbki przypraw (majeranek) zakwestionowane z powodu obecności pałeczek *Salmonella spp.*
- 1 próbka suplementu diety zakwestionowana z powodu nieprawidłowego znakowania.

W 2023r. liczba kwestionowanych próbek w porównaniu do poprzednich lat nieznacznie zmniejszyła się: w 2021r. kwestionowano 3,62%, w 2022r. - 1,90 %, a w 2023r. - 1,75% pobranych próbek.

Ponadto w trakcie działań kontrolnych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oceniali bezpośrednio w zakładach, za pomocą szybkich testów, jakość zdrowotną tłuszczów używanych do smażenia żywności. W przypadkach sugerujących niewłaściwą jakość pobierano tłuszcz do badań laboratoryjnych w celu dokładnego oznaczenia zawartości związków polarnych. Na 9 zbadanych próbek w czasie kontroli zakwestionowano 1 próbkę. W jednym zakładzie żywienia zbiorowego otwartego w badaniach za pomocą testu stwierdzono wysoki poziom zawartości związków polarnych wskazujący na możliwość obecności w tłuszczu substancji zanieczyszczających w ilości przewyższającej dopuszczalne poziomy.

W związku z powyższym zgodnie z zapisami ujętymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 25.09.2012r. w sprawie określenia maksymalnych poziomów substancji zanieczyszczających, które mogą znajdować się w tłuszczach stosowanych do smażenia oraz kryteriów dla metod analitycznych stosowanych do ich oznaczania (Dz. U. z 2012 poz. 1096), w celu oceny tłuszczu pobrano próbkę tłuszczu do badań laboratoryjnych. Dokładne oznaczenia laboratoryjne wykazały, że dopuszczone prawem limity zanieczyszczeń nie zostały w tłuszczu przekroczone.

W każdym przypadku kwestionowania próbek podejmowano działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych niezgodności. Prowadzono m.in. postępowanie administracyjne, kierowano wystąpienia, przekazywano pisma informujące o wynikach badań według właściwości i posiadanych kompetencji. W przypadkach stanowiących zagrożenie dla zdrowia dokonywano zgłoszenia w ramach systemu RASFF (Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Paszach).

3. Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

W 2023 roku skontrolowano 39 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego (w tym stołówki w szkołach, przedszkolach, domach pomocy, szpitalu, stołówki w zakładach pracy) spośród 55 zakładów będących w ewidencji pionu bezpieczeństwa żywności. Szczególnym nadzorem objęto zakłady prowadzące żywienie grup wrażliwych, zwłaszcza dzieci, osób starszych oraz chorych przebywających w szpitalu. Podczas kontroli w 6 zakładach stwierdzono niezgodności dotyczące stanu technicznego zakładu, postępowania z żywnością, sprawowania kontroli wewnętrznej opartej o zasady GHP/GMP.

W stołówkach szkolnych i przedszkolnych oceniono 18 jadłospisów, z czego zakwestionowano 1. Nieprawidłowości dotyczyły braku porcji warzyw lub owoców w posiłkach obiadowych, przygotowywania potraw na bazie koncentratów zup i sosów, stosowania do smażenia tłuszczu pochodzenia zwierzęcego (smalec) oraz braku co najmniej jednej porcji ryby w tygodniu. W stołówce szkolnej nie przestrzegano wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu

oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Do teoretycznej oceny żywienia pacjentów w szpitalu pobrano dekadowe zestawienie produktów. Dział Laboratoryjny WSSE w Białymstoku w wyniku analizy stwierdził, że wartość energetyczna jest zgodna ze średnim zapotrzebowaniem grupy żywionej, procentowy udział energii z białka, tłuszczu i węglowodanów był zgodny z zaleceniami. Również zawartość żelaza i wapnia były prawidłowe.

Na terenie szkół funkcjonują sklepiki szkolne, które również są zobowiązane do przestrzegania wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016 r. Kontrole przeprowadzone w sklepikach szkolnych wykazały, że sprzedawana żywność nie zawsze była zgodna z wymogami ww. rozporządzenia. W obrocie stwierdzano środki spożywcze z wysoką zawartością cukru, tłuszczu i soli znacznie przekraczające wartości wskazane rozporządzeniem.

W każdym przypadku podejmowano działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych niezgodności.

Należy stwierdzić, że pomimo stwierdzania przypadków niezgodności, w zdecydowanej większości zakładów osoby odpowiedzialne za planowanie starały się przestrzegać zasad prawidłowego żywienia. Dbano, aby potrawy były urozmaicone i przygotowywane z wykorzystaniem produktów pochodzących z różnych grup asortymentowych. Posiłki zawierały pełnowartościowe białko oraz dzięki obecności warzyw i owoców były źródłem niezbędnych witamin i składników mineralnych.

III. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

1. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na terenie powiatu hajnowskiego nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w 2023 roku prowadzono w 18 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia. Ponadto wodę do spożycia mieszkańcom powiatu dostarczały 4 wodociągi spoza powiatu hajnowskiego: wodociąg Orla i gminny Bielsk (powiat bielski) oraz wodociąg Pawły i Garbary (powiat białostocki).

Wykaz producentów zaopatrujących ludność oraz dostarczających wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, wielkość produkcji wody i liczba zaopatrywanej ludności.

Lp.	Producent wody /adres, nazwa/	Eksploatowany wodociąg	Produkcja wody m ³ /dobę	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]
1.	<i>Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce ul. J. Słowackiego 29 17-200 Hajnówka</i>	miejski Hajnówka	2413,05	19,965
		Nowoberezowo	257,17	1,695
		Orzeszkowo	68,81	0,386
		Dubicze Cerkiewne	255,47	1,513
2.	<i>Wodociągi Podlaskie Sp. z o.o.</i>	Narew	260,00	1,840

	w Białymstoku ul. Elewatorska 31 15-620 Białystok	Łosinka	202,00	0,515
		Iwanki	114,00	0,444
		Białowieża	393,00	2,003
		Czyże	102,00	1,215
		Klejniki	137,00	0,731
		Kleszczele I	109,00	0,927
		Kleszczele II	87,00	0,449
		Suchowolce	30,00	0,331
		Czerlonka	6,000	0,070
3.	Gmina Czeremcha ul. Dubois 14 17-240 Czeremcha	Kuzawa	307,00	2,938
4.	Gmina Narewka ul. Białowieska 1 17-220 Narewka	Narewka	384,7	2,336
		Siemianówka	276,2	0,704
		Stare Masiewo	9,6	0,092
5.	Gmina Orla ul. Mickiewicza 17-106 Orla	Orla	-	0,129
6.	Gmina Bielsk Podlaski ul. Mickiewicza 46 17-100 Bielsk Podlaski	Gminny Bielsk	-	0,028
7.	Gmina Zabłudów ul. Rynek 8 16-060 Zabłudów	Pawły	-	0,100
8.	Gmina Michałowo ul. Białostocka 11 16-050 Michałowo	Garbary	-	0,020

Wodociągi w sposób zbiorowy zaopatrywały 38 431 mieszkańców powiatu.

W trakcie roku 5103 mieszkańców powiatu hajnowskiego okresowo korzystało z wody o kwestionowanej jakości, co szczegółowo obrazuje poniższa tabela:

L.p.	Nazwa kwestionowanego parametru	Nazwa wodociągu, punkt pobrania próbki wody	Liczba ludności	Liczba dni przekroczenia
1.	Bakterie grupy coli	Wodociąg Kuzawa	2938	11
2.	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C	*Wodociąg Białowieża	2003	28
		Wodociąg Czerlonka	70	19
3.	Mętność	**Wodociąg Stare Masiewo	92	365
		Wodociąg Czerlonka	70	19
4.	Mangan	***Wodociąg Kuzawa	2938	54
		*Wodociąg Białowieża	2003	28

* zakończone zostało postępowanie administracyjne w zakresie przekroczonego parametru ogólnej liczby mikroorganizmów oraz manganu z dniem 29.12.2023r.

** prowadzone jest postępowanie administracyjne w zakresie przekroczonego parametru mętności, z terminem wykonania do dnia 29.03.2024r.

*** prowadzone jest postępowanie administracyjne w zakresie przekroczonego parametru manganu, z terminem wykonania do dnia 30.04.2024r.

W 2023r. wydano 6 decyzji w sprawie jakości wody: 4 decyzje ze stwierdzeniem warunkowej przydatności wody i nakazujące poprawę jej jakości, 1 decyzję prolongującą wykonanie wcześniej wydanej decyzji oraz 1 decyzję umarzającą. W przypadku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, były to sytuacje wymagające konieczności korzystania z wody do spożycia po jej przegotowaniu i trwały bardzo krótko. Nie wydawano decyzji o braku przydatności wody do spożycia.

W 2023r. wydano 8 decyzji na zastosowane materiały i wyroby do uzdatniania i dystrybucji wody.

Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia na koniec 2023 roku przedstawia się następująco:

Liczba mieszkańców powiatu hajnowskiego ogółem (wg GUS na koniec 2022r.)	39427
Liczba mieszkańców powiatu korzystająca z wody o kontrolowanej jakości	38431
Liczba mieszkańców powiatu korzystających z wody o niekwestionowanej jakości	33328
Liczba mieszkańców korzystających okresowo z wody o kwestionowanej jakości	5103*

*Ludność zaopatrywana z wodociągów: Stare Masiewo, Czerlonka, Białowieża, Kuzawa.

Nadzorem sanitarnym objęto również 6 indywidualnych ujęć wody wykorzystujących wodę w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub publiczną. Są to: wodociąg zakładowy Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Hajnówce oraz wodociągi Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hajnówce, zajazdu „Myśliwski” w Budach nr 73, Ośrodka Edukacji Leśnej „Jagiellońskie” w Białowieży, Domku Spotkań Granicznych w Białowieży. Niewłaściwą jakość wody stwierdzoną w 2022r. w urządzeniu wodociągowym Domku Spotkań Granicznych (obecność bakterii grupy coli oraz ponadnormatywna ogólna ilość mikroorganizmów w 22°C) w 2023r. doprowadzono do parametrów zgodnych z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przedmiotowe postępowanie zakończone zostało z dniem 12.05.2023r.

Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych urządzeń wodociągowych zastrzeżeń nie budził.

Struktura zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w 2023r. przedstawia się następująco:

		Liczba urządzeń		Liczba urządzeń dostarczających wodę		Liczba ludności (w tys.)	
		według ewidencji w 2023r.	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom (w tym warunkowo odpowiadającą)	nieodpowiadającą wymaganiom	zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom	zaopatrywana w wodę nieodpowiadającą wymaganiom
A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę –	1	18	18	18	0	38,431	0

ogółem (suma wierszy od 2 do 6)								
Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	≤100	2	4	4	4	0	0,879	0
	101–1000	3	13	13	13	0	17,587	0
	1001–10000	4	1	1	1	0	19,965	0
	10001–100000	5	0	0	0	0	0	0
	>100001	6	0	0	0	0	0	0
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę		7	6	6	6	0	0	0

2. Nadzór nad obiektami kąpielowymi.

W 2023r. funkcjonowały 3 pływalnie kryte: Park Wodny w Hajnówce oraz 2 pływalnie przy obiektach hotelarskich w Białowieży.

Nadzór nad jakością wody do kąpeli był prowadzony przez zarządzających pływalniami w ramach kontroli wewnętrznej oraz przez inspekcję sanitarną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Najczęściej stwierdzane przekroczenia parametrów wody to: chlor wolny, chloroform, chlor związany, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, mętność i bakterie *Pseudomonas aeruginosa*. W wyniku działań naprawczych jakość wody ulegała poprawie.

Nadzorem sanitarnym objęty był również basen odkryty w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Hajnówce - jakość wody oraz stan sanitarno-techniczny nie budziły zastrzeżeń.

W 2023r. na terenie powiatu hajnowskiego nie było zorganizowanego żadnego kąpieliska. Pozytywnie zaopiniowane zostały zgłoszenia dot. utworzenia miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli nad sztucznym zbiornikiem Bachmaty w Dubiczach Cerkiewnych oraz na zalewie Repczyce. Jednak z uwagi na brak ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonych obszarów wodnych miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli nie funkcjonowały.

3. Nadzór nad ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii *Legionella*

Nadzór nad jakością wody ciepłej prowadzony był zarówno poprzez pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku obecności bakterii *Legionella* w obiektach użyteczności publicznej, jak i działania edukacyjne w tym zakresie.

W powiecie hajnowskim w 2023 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach kontroli urzędowej oraz zarządcy obiektów w ramach kontroli wewnętrznej, wykonali badania wody ciepłej na obecność bakterii *Legionella sp.* w 5 obiektach użyteczności publicznej. Były to: placówka oświatowo-wychowawcza zapewniająca uczniom całodobową opiekę na czas nauki szkolnej, dom opieki społecznej, zakład opiekuńczo-pielęgnacyjny, szpital oraz obiekt hotelarski. Obecność bakterii *Legionella sp.* stwierdzono w placówce oświatowo – wychowawczej oraz szpitalu.

W związku ze stwierdzeniem średniego skażenia instalacji ciepłej wody użytkowej w obiekcie, PPIS w Hajnówce wydał decyzje nakazujące doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych do stanu zgodnego z wymaganiami obowiązującego rozporządzenia. W wyniku podjętych działań naprawczych jakość wody ciepłej uległa poprawie.

Szczególne zagrożenie dla zdrowia wynika z obecności bakterii *Legionella* w wodzie instalacyjnej w postaci aerozolu wodno-powietrznego (z pryszniców, jacuzzi), zwłaszcza gdy korzystają z tych urządzeń osoby o obniżonej odporności lub chore. Namnażaniu się bakterii sprzyjają: nagromadzone osady kamienia, rdzy, glonów i mułu w instalacjach wodociągowych, brak dezynfekcji termicznej.

W 2023r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce w związku z ryzykiem namnażania się bakterii z rodzaju *Legionella* w instalacjach wewnętrznych, prowadził wzmożone działania edukacyjno-informacyjne w stosunku do zarządców budynków i obiektów, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Do podmiotów wysyłane były wystąpienia przypominające o źródłach zakażenia bakteriami oraz działaniach zapobiegających ich namnażaniu się. Rozpowszechniano również „Zalecenia dotyczące ponownego otwierania budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego po wydłużonym przestoju lub ograniczonej eksploatacji, w ramach działań zapobiegających zakażeniom bakteriami z rodzaju *Legionella*” opracowane przez Zakład Bezpieczeństwa Zdrowotnego NIZP-PZH we współpracy z Głównym Inspektoratem Sanitarnym, z myślą o zarządzających wewnętrznymi systemami wodnymi i urządzeniami występującymi w budynkach.

4. Nadzór nad stanem sanitarnym obiektów użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów kontrolowano m.in. placówki pomocy społecznej zapewniające całodobową opiekę dla osób starszych, obiekty turystyczno-hotelarskie, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, usługi pogrzebowe i cmentarze, areszt śledczy, obiekty obsługujące podróżnych, tereny rekreacyjne, toalety publiczne i ogólnodostępne.

Wyszczególnienie	Liczba urządzeń i obiektów		
	według ewidencji na 31.XII. 2023r.	skontrolowanych	
		ogółem	ze złym stanem sanitarnym technicznym
Ustępy publiczne nieskanalizowane	2	2	0
Ustępy ogólnodostępne	1	1	0
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	4	2	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	3	1	0
Kempingi	2	1	0
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	32	16	0
Zakłady fryzjerskie	43	7	0
Zakłady kosmetyczne	15	6	0
Zakłady odnowy biologicznej	4	1	0
Dworce i stacje kolejowe	2	2	0
Tereny rekreacyjne	34	2	0
Cmentarze	48	26	0
Domy przedpogrzebowe	2	2	0
Zakłady karne i areszty śledcze	1	1	0
Inne obiekty (np. apteki, stacje paliw, parkingi, transport publiczny, itp.)	51	10	0

Drobne naruszenia stanu sanitarnego stwierdzono w 1 obiekcie turystycznym, w którym wydano zalecenia doraźne dotyczące odnowienia pomieszczeń.

W 2023r. nadzorem sanitarnym objęto również obiekty przeznaczone dla uchodźców wojennych z Ukrainy. Były to obiekty hotelarskie, kwatery prywatne i inne obiekty użyteczności publicznej. W obiektach nie będących pod bezpośrednim nadzorem sanitarnym przeprowadzano wstępne wizytacje w kierunku oceny pod kątem zamieszkania ich przez ludzi. Przeprowadzano też okresowe kontrole i wizytacje w trakcie pobytu uchodźców.

Ogółem przeprowadzono 2 wizytacje i 2 kontrole. Wszystkie obiekty, w których przebywali uchodźcy, były w należytym stanie sanitarnym.

IV. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

Działania w zakresie higieny pracy polegają przede wszystkim na ochronie zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy oraz zapobieganiu chorobom zawodowym.

Działania te realizowane są poprzez nadzór nad warunkami środowiska pracy, polegają na identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, analizie pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz kontroli przestrzegania przepisów między innymi z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, oceny ryzyka zawodowego, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy.

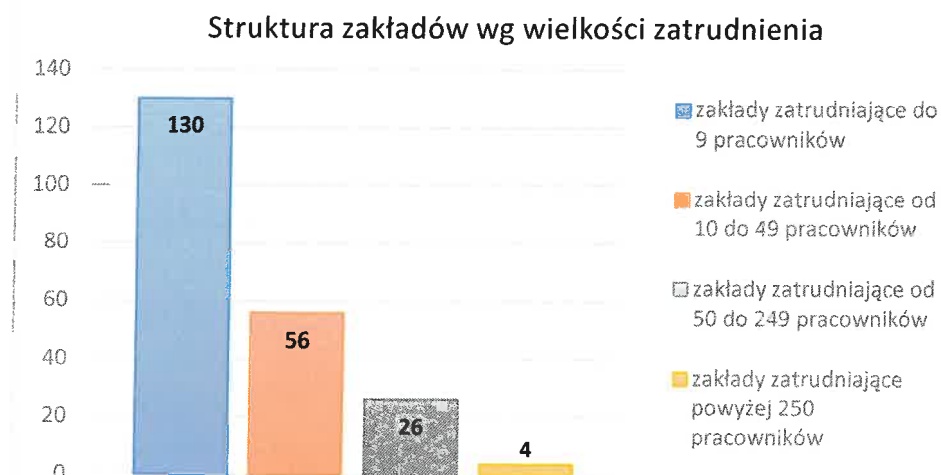
1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

W 2023 roku w ewidencji pionu higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami powiatu hajnowskiego znajdowało się 216 zakładów.

Sekcja Higieny Pracy prowadzi tzw. „Trójstopniową ewidencję obiektów kontrolowanych”:

- a) I grupa: zakłady, w których podczas wstępnej oceny nie stwierdzono występowania czynników szkodliwych dla zdrowia lub w których czynniki szkodliwe dla zdrowia występują poniżej 0,1 NDS oraz poniżej 0,2 NDN – 63 zakładów;
- b) II grupa: zakłady, w których występują czynniki szkodliwe, ale ich stężenia i natężenia nie przekraczają dopuszczalnych poziomów - występują w przedziale od 0,1 do 1,0 NDS oraz od 0,2 do 1,0 NDN łącznie – 107 zakładów
- c) III grupa: zakłady, w których stwierdza się przekroczenie dopuszczalnych poziomów czynników szkodliwych dla zdrowia (powyżej 1,0 NDS/N) lub występują w nich czynniki rakotwórcze – 46 zakładów

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę zakładów według wielkości zatrudnienia.

W powiecie hajnowskim przeważają zakłady małe, zatrudniające do 9 osób – 130 zakładów, co stanowi 60% wszystkich. 56 to zakłady zatrudniające od 10 – 49 pracowników, co stanowi 25% wszystkich. Zakłady zatrudniające od 50 – 249 pracowników to jedynie 12%, (26 zakładów), a zakłady zatrudniające powyżej 250 pracowników tylko 1,8% (4 zakłady).

Poniższa tabela przedstawia strukturę zakładów będących w ewidencji PSSE oraz zakładów skontrolowanych w 2023r. według branż ich działalności. Zestawienie zostało wykonane w oparciu o PKD (Polska Klasyfikacja Działalności).

PKD	Nazwa działu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba zatrudnionych pracowników w skontrolowanych zakładach	Liczba kontroli
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	5	0	-	0
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	5	1	39	1
10	Produkcja artykułów spożywczych	10	5	238	5
14	Produkcja odzieży	2	0	-	0
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli: produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wypalania	30	10	277	10
17	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1	0	-	0
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3	2	72	2
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	4	1	53	1

25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9	2	33	3
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	8	4	2087	7
29	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	1	0	-	0
31	Produkcja mebli	6	3	400	6
32	Pozostała produkcja wyrobów	3	0	-	0
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	1	15	1
37	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2	1	54	1
38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3	2	232	3
39	Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami *	0	1	4	1
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1	0	-	0
43	Roboty budowlane specjalistyczne	2	2	40	2
45	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	12	5	15	7
46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowym	17	9	110	10
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	36	18	124	23
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	6	0	-	0
52	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	3	2	330	2
55	Zakwaterowanie	2	2	87	2
68	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	0	-	0
70	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	1	0	-	0
71	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	1	1	8	2

72	Badania naukowe i prace rozwojowe	1	0	-	0
73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej	1	1	6	1
75	Działalność weterynaryjna	5	0	-	0
79	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	1	0	-	0
84	Administracja publiczna i obrona narodowa	11	7	826	7
85	Edukacja	2	2	188	2
86	Opieka zdrowotna	13	2	633	2
87	Pomoc społeczna z zakwaterowania	1	0	-	0
88	Pomoc społeczna bez zakwaterowania	1	0	-	0
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	1	0	-	0
93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	1	0	-	0
96	Pozostała indywidualna działalność usługowa	2	1	2	1
Razem		216	85	5873	102

*Obiekt spoza terenu powiatu hajnowskiego, wykonujący prace związane z usuwaniem i zabezpieczaniem azbestu na terenie naszego powiatu

Jak wynika w powyższej tabeli dominującą branżą jest Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (PKD 47), najwięcej obiektów w ewidencji i analogicznie najwięcej skontrolowanych. Kontrolowane obiekty to głównie wprowadzające do obrotu (detaliści) produkty biobójcze, kosmetyki oraz substancje i mieszaniny chemiczne. Znaczącą w ewidencji branż jest także Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli: produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wypalania (PKD 16) – 30 zakładów w ewidencji, spośród których skontrolowano 10.

W roku 2023 nadzorem sanitarnym pod kątem higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami objęto 85 obiektów. W skontrolowanych zakładach pracy zatrudnione były 5873 osoby.

Ilość skontrolowanych zakładów ze względu na wielkość zatrudnienia przedstawia poniższy wykres .

Podział skontrolowanych zakładów ze względu na ilość pracowników

2. Ocena środowiska pracy i narażenia zawodowego

Podczas kontroli sanitarnych w oparciu o analizę jakościową i ilościową występujących czynników szkodliwych dla zdrowia ustalono występowanie czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych. Niektóre z nich wykazują właściwości rakotwórcze. Liczba osób pracujących w warunkach czynników szkodliwych wynosi 3821.

Sytuację epidemiologiczną w zakresie narażeń zawodowych na podstawie wybranych czynników szkodliwych dla zdrowia przedstawiono w poniższej tabeli. Dane uzyskano w wyniku przeprowadzanych czynności kontrolnych oraz na podstawie badań środowiska pracy.

Lp.	Nazwa czynnika szkodliwego dla zdrowia	Liczba osób pracujących w warunkach czynników szkodliwych dla zdrowia			Liczba osób pracujących w ponadnormatywnych stężeniach lub natężeniach czynników szkodliwych dla zdrowia		
		Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
1.	Hałas	2053	2603	2514	83	75	62
2.	Drgania działające na kończyny górne	439	749	674	-	-	-
3.	Drgania o ogólnym działaniu na organizm człowieka	439	722	654	-	-	-
4.	Pyły	734	825	796	-	-	-
5.	Czynniki chemiczne	284	386	419	-	-	-
7.	Czynnik biologiczne	1821	2154	2001	-	-	-

Ogółem liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia do ogółu zatrudnionych w 2021r. stanowiła 64%, w 2022r. – 66,4%, zaś w 2023r. – 65%, czyli utrzymuje się na podobnym poziomie.

W 2023 roku 62 pracowników było narażonych na ponadnormatywny hałas. Przekroczenia norm hałasu od lat utrzymują się na podobnym poziomie i wynikają z profilu działalności firm, gdzie technologia wymaga używania głośnych maszyn (przemysł drzewny).

W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami wydawano decyzje nakazujące obniżenie parametrów czynników szkodliwych i zapewnienie właściwych ochron osobistych (nauszniki przeciwhałasowe, maseczki ochronne) oraz monitorowanie stanu zdrowia narażonych pracowników.

Najczęściej stwierdzane uchybienia w zakresie higieny pracy:

- zły stan techniczny pomieszczeń,
- brak aktualnych badań środowiskowych,
- przekroczone normatywy higieniczne czynników szkodliwych dla zdrowia,
- uchybienia dotyczące czynników rakotwórczych, np. brak rejestru prac, brak rejestru pracowników, brak szkoleń.

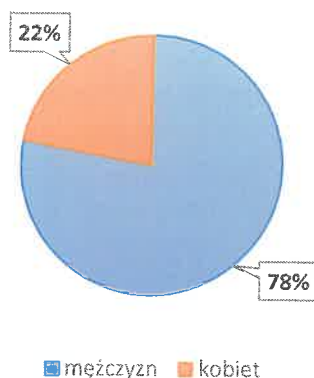
3. Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Szczególne konsekwencje w postaci rozwoju chorób nowotworowych niesie za sobą kontakt z czynnikami rakotwórczymi obecnymi w środowisku pracy. Czynniki rakotwórcze (kancerogeny) są to czynniki, które powodują wzrost zapadalności/umieralności na specyficzne choroby nowotworowe w populacji osób narażonych w porównaniu z populacją ogólną.

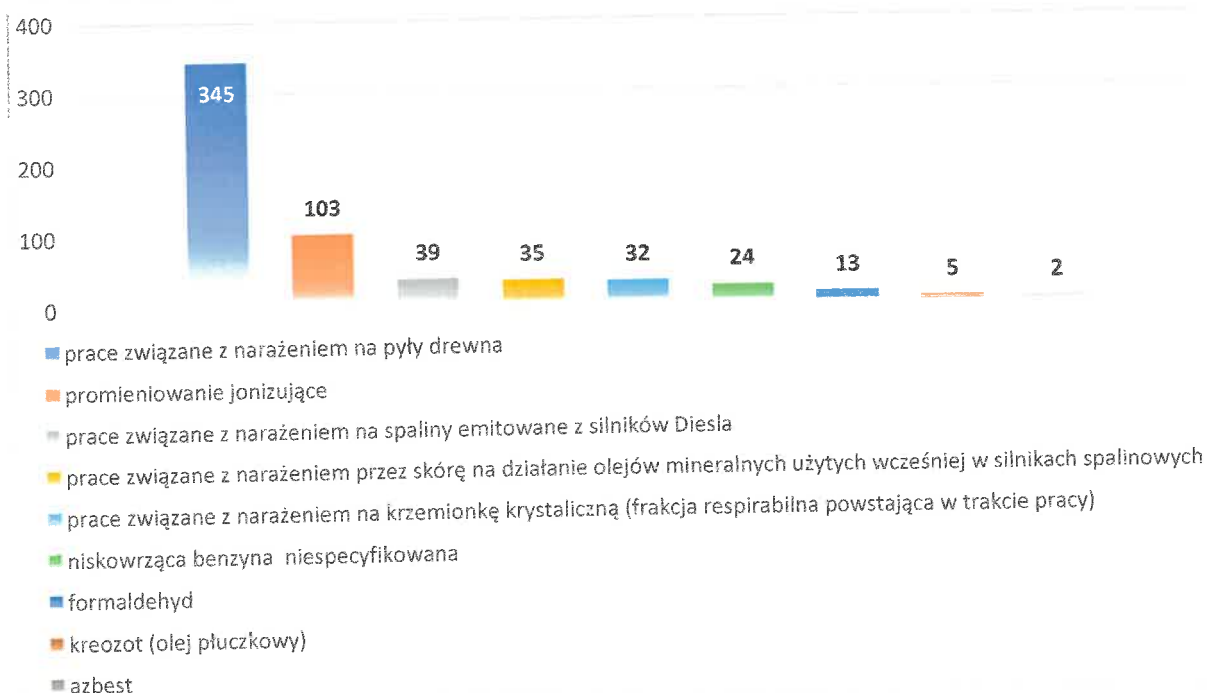
W ewidencji Sekcji Higieny Pracy na koniec roku 2023 znajdowały się 44 obiekty, w których występują czynniki lub procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Skontrolowano 34 zakłady. W skontrolowanych zakładach w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi pracuje 572 osoby, w tym 446 mężczyzn i 126 kobiet. Procentowy udział kobiet i mężczyzn został przedstawiony na poniższym wykresie.

Procentowy udział kobiet i mężczyzn w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi

W środowisku pracy w kontrolowanych obiektach występuje szereg czynników i procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Szczegółowe dane liczbowe zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Zdecydowanie najwięcej osób zatrudnionych jest w warunkach, gdzie występują prace związane z narażeniem na pył drewna. Jest to oczywiście związane z profilem działalności firm na terenie powiatu hajnowskiego (przemysł drzewny).

4. Ocena w zakresie stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych

Obiekty wprowadzające do obrotu chemikalia

W ewidencji PSSE w Hajnówce znajduje się 29 obiektów zajmujących się obrotem substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Są to hurtownicy lub detaliści wprowadzający do obrotu głównie preparaty chemii budowlanej i artykuły motoryzacyjne. Skontrolowano 18 obiektów z ww. grupy, naruszeń nie stwierdzono.

Obiekty stosujące chemikalia

W ewidencji PSSE w Hajnówce znajduje się 63 zakładów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym skontrolowano 36, naruszeń nie stwierdzono.

5. Ocena w zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków

W ewidencji PSSE w Hajnówce znajduje się 5 obiektów (detalistów) wprowadzających do obrotu prekursorzy kategorii 3. W obrocie znajduje się aceton oraz toluen w postaci czystej i jako domieszki farb, lakierów i innych preparatów chemii budowlanej. Brak jest obiektów zajmujących się obrotem prekursorami kategorii 2.

W 2023 roku skontrolowano 2 obiekty wprowadzające do obrotu prekursorzy 3 kategorii. Podczas kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

6. Ocena w zakresie nadzoru na produktami biobójczymi

W ewidencji PSSE w Hajnówce znajduje się 14 obiektów (detalistów) wprowadzających do obrotu produkty biobójcze. W obrocie znajdują się głównie preparaty owadobójcze, gryzoniobójcze, grzybobójcze, impregnaty do drewna oraz repelenty odstraszaające owady. W 2023 roku skontrolowano 9 obiektów.

W jednym obiekcie stwierdzono wprowadzenie do obrotu produktów biobójczych bez wymaganego zezwolenia na obrót. Produkty zostały wycofane z obrotu i przekazane przez właściciela sklepu do hurtowni.

7. Ocena sytuacji w zakresie występowania chorób zawodowych

W roku 2023 stwierdzono 3 choroby zawodowe (2 przypadki boreliozy i 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu).

Sytuację w zakresie chorób zawodowych w latach 2020 – 2023 przedstawiono w poniższej tabeli.

Jednostka chorobowa	Liczba stwierdzonych chorób w latach			
	2020	2021	2022	2023
Kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych	-	1	-	1
Borelioza	-		1	2
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych	-	1	-	-
Razem	0	2	1	3

Jak wynika z powyższych danych, na przestrzeni ostatnich lat głównie stwierdza się choroby przenoszone przez kleszcze czyli kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych i boreliozę. Wszystkie zachorowania stwierdzono u rolników indywidualnych.

8. Ocena w zakresie nadzoru nad kosmetykami

W ewidencji PSSE w Hajnówce znajduje się 1 producent kosmetyków, obiekt został skontrolowany. Podczas kontroli nie stwierdzono naruszeń. Dodatkowo w ramach nadzoru nad kosmetykami przeprowadzono 8 kontroli w sklepach. Pobrano 2 próbki do badań laboratoryjnych. Próbki nie były kwestionowane.

W 1 obiekcie stwierdzono wprowadzenie do obrotu perfum zawierających niedozwoloną substancję Butylphenyl methylpropional (aldehyd2-(4-tert-butylobenzylo) propionowy. Wydano decyzję nakazującą wycofanie z obrotu produktu. Produkt został wycofany z obrotu.

9. Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. dopalaczami)

Środki zastępcze to produkty zawierające co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, które mogą być użyte zamiast lub w takim samym celu jak środek odurzający lub substancja psychotropowa. W Polsce obowiązuje zakaz

wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych na podstawie art. 44b ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W 2023r. organy sanitarne nie stwierdziły, jak również nie wpłynęły informacje o sprzedaży środków zastępczych w punktach sprzedaży na terenie powiatu hajnowskiego.

W związku z ogromnym niebezpieczeństwem dla zdrowia i życia, jakie niosą ze sobą zatrucia środkami zastępczymi, pracownicy przeprowadzili 3 kontrole w miejscach, gdzie potencjalnie mogły być wprowadzane do obrotu nowe substancje psychotropowe. Nie stwierdzono ich w obrocie w kontrolowanych obiektach.

V. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

1. Ocena stanu sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych

W roku 2023 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce znajdowało się 45 stałych placówek oświatowo - wychowawczych oraz 13 placówek wypoczynku dzieci i młodzieży. Były to:

- 4 żłobki
- 9 przedszkoli
- 10 szkół podstawowych
- 4 zespoły szkół, w tym: 3 Zespoły Szkolno-Przedszkolne oraz 1 Zespół Szkół Zawodowych
- 3 licea ogólnokształcące
- 1 technikum
- 2 szkoły specjalne
- 1 placówka kształcenia ustawicznego
- 3 placówki z pobytem całodobowym
- 1 placówka wsparcia dziennego
- 1 placówka wychowania pozaszkolnego
- 1 szkoła wyższa.

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce prowadząc nadzór nad placówkami oświatowo – wychowawczymi w 2023 roku przeprowadzili 48 kontroli sanitarnych w 29 obiektach stałych i 13 kontroli w placówkach sezonowych.

W trakcie kontroli dokonano oceny stanu sanitarnego i technicznego, stwierdzając niezgodności sanitarne w 8 obiektach, w tym były to:

- brak osłon ochraniających na grzejnikach centralnego ogrzewania, chroniących przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci;
- brak dostosowania stanowisk komputerowych do wymagań ergonomii;
- niewłaściwy stan sanitarny ścian, sufitów, podłóg, parapetów;
- brak ciepłej wody;
- brak odpowiednich urządzeń eliminujących nadmierne operowanie promieni słonecznych padających na stanowiska pracy ucznia;
- niewłaściwy stan sanitarny stolików szkolnych i krzeseł;

- niewłaściwy stan sanitarny sprzętu sportowego.

Poza prowadzonym postępowaniem administracyjnym do organów nadzorujących placówki kierowano wystąpienia pokontrolne oraz wydawano zalecenia w czasie kontroli. W ramach bieżącego nadzoru zalecano przeprowadzenie pomiaru natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach, które ich nie wykonały, dokonanie właściwego oznaczenia stolików i krzeseł, a także doposażenie sal dydaktycznych w brakujące rozmiary stolików i krzeseł.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych systematycznie ulega poprawie. Niezależnie od decyzji PPIS w Hajnówce, placówki oświatowe same podejmowały działania w kierunku poprawy stanu technicznego obiektów. Wykonano między innymi malowanie sal dydaktycznych, korytarzy oraz szatni, wymieniano oświetlenie, odnawiano drewniane podłogi, a także remontowano bloki sportowe.

W roku 2023 organ sanitarny wydał 2 opinie w sprawie spełnienia warunków sanitarnych i lokalowych dla żłobka oraz szkoły podstawowej specjalnej.

W placówkach edukacyjnych posiadających oddziały przedszkolne oraz w żłobkach były przeprowadzone działania edukacyjne oraz kontrolne w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa na placach zabaw. Ponadto w powyższych placówkach podczas kontroli kompleksowej sprawdzany był stan sanitarny piaskownic, w tym zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi w czasie przerw w ich użytkowaniu oraz okresowa wymiana piasku.

W roku 2023 organ sanitarny prowadził działania edukacyjne związane z ryzykiem namnażania się bakterii z rodzaju *Legionella* w instalacjach wewnętrznych po okresie przerwy wakacyjnej.

W celu wyeliminowania zagrożeń ukierunkowanych na ośrodek wzrokowy człowieka, organ sanitarny prowadził szereg działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu natężenia oświetlenia w szkołach. Powyższy temat był elementem każdej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2023 roku. W dwóch szkołach na terenie powiatu hajnowskiego Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku przeprowadziła badania natężenia oświetlenia sztucznego, w obu przypadkach stwierdzono niedobory oświetlenia na badanych stanowiskach. Obie szkoły przeprowadziły działania, które zapewniły oświetlenie stanowisk pracy ucznia na właściwym poziomie.

2. Higiena procesów nauczania

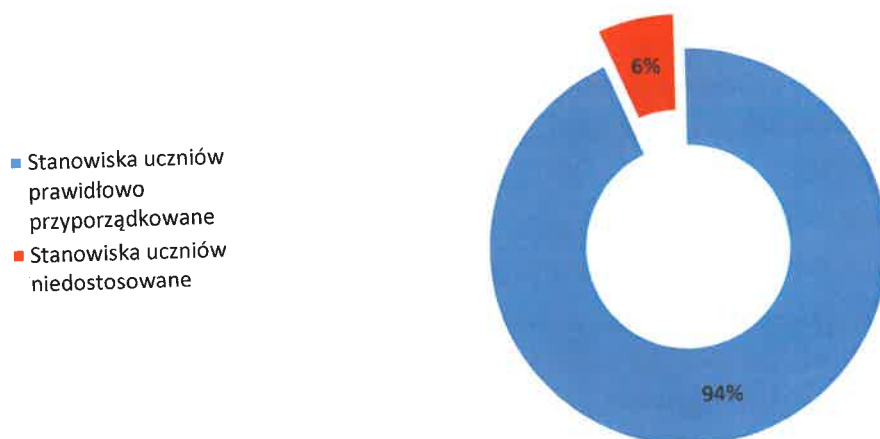
Podczas nadzoru sanitarnego pracownicy inspekcji sanitarnej poddawali analizie również higienę procesów nauczania. Oceniano dostosowanie mebli do wzrostu uczniów/przedszkolaków, zwracano uwagę na prawidłowe oznakowanie mebli, odpowiednie ich zestawienie i stan techniczny.

Istotnym elementem mającym wpływ na higienę procesu nauczania jest stworzenie warunków zapobiegających powstawaniu wad postawy poprzez inwestycję w ergonomiczne meble szkolne dostosowane do warunków antropometrycznych wszystkich uczniów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce w roku 2023 ocenił dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych uczniów w 14 placówkach oraz przedszkolaków w 4 placówkach.

W szkołach ocenie poddano łącznie 593 stanowisk pracy uczniów. Skontrolowano stanowiska uczniów w salach lekcyjnych oraz pracowniach komputerowych. Analiza stanowisk pracy uczniów wykazała, że 38 stanowisk pracy ucznia w salach dydaktycznych oraz w pracowniach komputerowych nie spełniało wymagań ergonomii. Ponadto wyposażenie pracowni komputerowej w jeden rozmiar mebli nie spełniało wymagań ergonomii z uwagi na użytkowników klas starszych i młodszych (klasy I-VIII). Tym samym meble znajdujące się na wyposażeniu pracowni komputerowej w niektórych szkołach

nie zawsze są dostosowane do wzrostu uczniów. Kontrole w placówkach wykazały, że część używanych mebli edukacyjnych posiada znaczny stopień zużycia. Stwierdzono też brak mebli edukacyjnych oznaczonych numerem 7, kolorem brązowym zgodnie z normą PN-EN 1729-1:2016-02, odpowiednich dla uczęszczających tam najwyższych uczniów. Powyższe zagadnienia zostały odnotowane w dokumentacji pokontrolnej oraz wydawano zalecenia lub decyzję nakazującą poprawę w tym zakresie.

Ergonomia stanowisk pracy uczniów

W 2023 roku 94% uczniów miało dostosowane stanowiska pracy do zasad ergonomii.

W przedszkolach ocenie poddano łącznie 181 stanowisk pracy przedszkolaka. Analiza stanowisk pracy przedszkolaków wykazała, że 6 stanowisk nie spełniało wymagań ergonomii. Powyższe zostało odnotowane w dokumentacji pokontrolnej oraz wydawano zalecenia poprawy w tym zakresie.

Ergonomia stanowisk pracy przedszkolaków

W 2023 roku 97% przedszkolaków miało dostosowane stanowiska pracy do zasad ergonomii.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Hajnówce analizowali także rozkłady zajęć lekcyjnych, zwracając szczególną uwagę na równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz czas trwania przerw międzylekcyjnych. Stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie w 1 placówce, co zostało odnotowane w dokumentacji pokontrolnej oraz wydawano zalecenia poprawy w tym zakresie.

W 2023r. przeprowadzono akcję badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Badanie przeprowadzono w 2 szkołach podstawowych, w których badaniem objęto 55 uczniów.

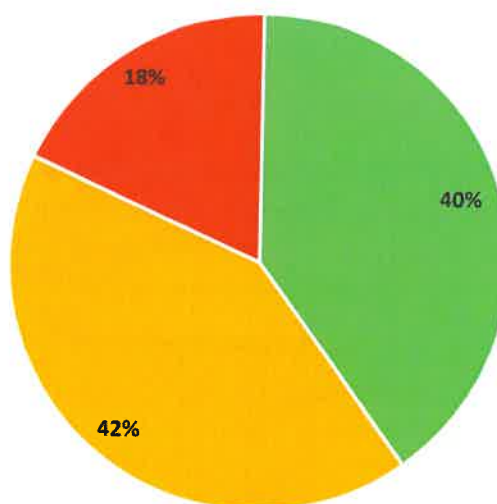
Ciężar niektórych tornistrów uczniów przekraczał zalecane normy pomimo możliwości pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w indywidualnych szafkach.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych					
Przeprowadzono ważenie tornistrów			waga tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia	waga tornistra szkolnego w zakresie 10-15% masy ciała ucznia	waga tornistra szkolnego >15% masy ciała ucznia
liczba placówek objętych badaniem	liczba oddziałów objętych badaniem	Liczba uczniów poddanych badaniom	Liczba uczniów poddanych badaniom	Liczba uczniów poddanych badaniom	Liczba uczniów poddanych badaniom
2	4	55	23	22	10

Tornister stanowi nieodzowny atrybut każdego ucznia. Jego waga, odpowiednie dopasowanie oraz właściwe użytkowanie odgrywają ogromną rolę w utrzymaniu prawidłowej postawy oraz zapobieganiu skrzywienia kręgosłupa. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego waga plecaka nie powinna przekraczać 10-15 % masy ciała ucznia.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

- niska norma wagi plecaka (do 10% ciężaru masy ciała ucznia)
- wysoka norma wagi plecaka (w przedziale 10%-15% ciężaru masy ciała ucznia)
- przekroczona waga plecaka (powyżej 15% ciężaru masy ciała ucznia)

W 2023 roku w przypadku 82% badanych uczniów ciężar tornistrów nie przekraczał maksymalnej dopuszczalnej wagi, natomiast 18% tornistrów było za ciężkich.

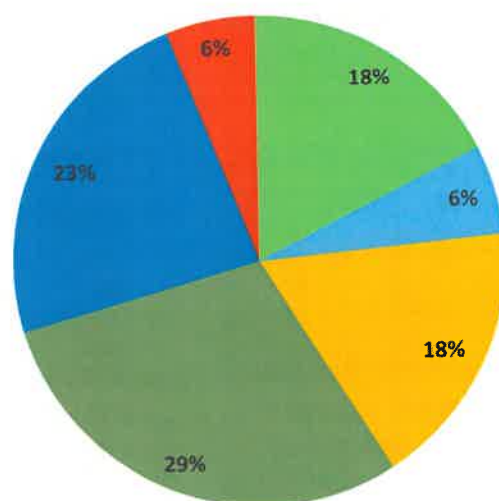
3. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach

W 2023 roku warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego skontrolowano w 17 placówkach. Całkowity brak zaplecza sportowego, podobnie jak w latach poprzednich, stwierdzono w 1 placówce będącej pod nadzorem PPIS w Hajnówce. Uczniowie ćwiczą na korytarzach szkolnych bądź

na terenie należącym do szkoły. Pozostałe placówki posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w kontrolowanych placówkach

- placówki posiadające jedynie salę gimnastyczną
- placówki posiadające jedynie salę rekreacyjno-zastępczą
- placówki posiadające salę gimnastyczną z boiskiem sportowym
- placówki posiadające szkolny zespół sportowy z boiskiem
- placówki posiadające szkolny zespół sportowy bez boiska
- placówki realizujące zajęcia wychowania fizycznego na korytarzu

W placówkach poddanych ocenie stwierdzono przeprowadzanie na bieżąco remontów sal gimnastycznych/bloków sportowych.

W jednej placówce powstał nowy blok sportowy wraz z zapleczem sanitarnym.

4. Dożywianie dzieci w szkołach

Ze względu na długi okres pobytu dzieci w szkole, często wydłużony czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością. W 2023r. na 20 szkół będących pod nadzorem PPIS w Hajnówce w 18 szkołach zapewniono uczniom możliwość korzystania z gorącego posiłku.

Liczba uczniów w szkołach	Liczba szkół wydających ciepłe posiłki	Placówki skontrolowane w 2023 roku					
		Ogółem	Liczba uczniów	Razem obiady		Obiady refundowane	
				Liczba uczniów korzystających z obiadów	Udział % uczniów korzystających z obiadów	Liczba uczniów korzystających z obiadów refundowanych	Udział % obiadów refundowanych
3669	18	12	3095	1706	55,12 %	265	15,5 %

W roku 2023 pod kątem dożywiania skontrolowano 12 placówek, w których 55,12 % uczniów skorzystało z możliwości spożycia pełnego obiadu.

5. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2023 roku na terenie powiatu zarejestrowano 13 zgłoszeń o zamiarze organizacji wypoczynku, w tym 10 turnusów wypoczynku letniego oraz 3 turnusy wypoczynku zimowego.

Przeprowadzono łącznie 13 kontroli w obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży, kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W powiecie hajnowskim łącznie z zorganizowanego wypoczynku skorzystało 302 uczestników.

Wzorem lat ubiegłych podejmowano działania edukacyjne propagujące właściwe zachowanie podczas wypoczynku letniego i zimowego. Zajęcia odbywały się przy współpracy innych instytucji takich jak Policja.

6. Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. W powiecie hajnowskim 18 szkół posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji lub wspólnie z inną placówką. W pozostałych 2 szkołach podstawowa opieka zdrowotna nad uczniami jest świadczona poza terenem placówki.

W 1 gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedmedycznej w 2023 roku stwierdzono brak ciepłej wody, zostało to odnotowane w dokumentacji pokontrolnej oraz wydawano decyzję nakazującą poprawę w tym zakresie.

VI. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w obiektach oraz zapobieganie negatywnym skutkom wpływu szkodliwych i uciążliwych czynników na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania, lokalizacji i realizacji inwestycji oraz uzyskiwania pozwolenia na użytkowanie obiektów budowlanych. Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne.

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce zajął w różnych sprawach 86 stanowisk w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w tym dotyczących:

- obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu raportu na etapie decyzji środowiskowej – 44;
- warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na etapie decyzji środowiskowej oraz w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko – 8;
- uzgadniające dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych – 2;
- zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym – 8;
- projektów studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – 1;
- uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dokumentów wymagających strategicznej oceny – 3;
- opiniowania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – 4.

VII. DZIAŁANIA OŚWIATOWO – ZDROWOTNE I PROGRAMY EDUKACYJNE

Działania prozdrowotne na terenie powiatu hajnowskiego realizowane są poprzez programy, akcje i kampanie edukacyjne oraz wsparcie kampanii społecznych przygotowanych przez Ministerstwo Zdrowia obejmujące problematykę zdrowia publicznego. Kierunki działań oświatowo-zdrowotnych wynikają z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia i Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

W 2023r. przeprowadzone działania miały różne formy m.in. spotkania i zajęcia informacyjno-edukacyjne, stoiska informacyjne na imprezach plenerowych, wizytacje w ramach realizowanych programów w placówkach, pisma informacyjne, konkursy/olimpiady. Informacje z bieżących wydarzeń, działań prozdrowotnych oraz ważnych dni w zakresie promocji zdrowia były publikowane na portalu Facebook oraz na stronie internetowej Stacji.

Placówki oświatowo-wychowawcze chętnie zgłaszały chęć przystąpienia do realizacji następujących programów edukacyjnych:

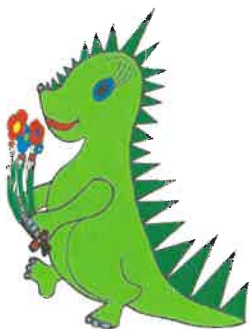
1. Programy realizowane w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych wraz z rodzicami

„Moje dziecko idzie do szkoły”

Celem programu jest właściwe przygotowanie dzieci i rodziców do rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole pod kątem prawidłowego dbania o zdrowie.

Program realizowało 7 placówek – 473 odbiorców.

„Czyste powietrze wokół nas”

Celem programu jest nauczanie i ugruntowanie u dzieci właściwych postaw wobec palenia tytoniu oraz kształtowaniu właściwych postaw prozdrowotnych zarówno dzieci, jak i uczestniczących w działaniach profilaktycznych rodziców.

W programie uczestniczyło 5 placówek – 425 odbiorców.

2. Programy w szkołach podstawowych skierowane do uczniów i ich rodziców

„Trzymaj Formę!”

Program skierowany do uczniów klas V-VIII.

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W programie wzięło udział 5 placówek – 304 odbiorców.

„Bieg po zdrowie”

Program skierowany do uczniów klas IV. Główny cel programu to zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

W programie wzięło udział 8 placówek – 443 odbiorców.

„Nie pal przy mnie proszę”

Program skierowany do uczniów klas I-III. Ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby przy nich palą oraz uporządkowanie i rozszerzenie wiedzy na temat zdrowia i zagrożeń wywoływanych przez aktywne i bierne palenie. Program realizowało 7 placówek – 712 odbiorców.

„Znajdź właściwe rozwiązanie”

Głównym celem interwencji skierowanej do uczniów klas V-VIII jest zapobieganie palenia tytoniu oraz wzmocnienie postaw zachęcających do niepalenia, ukazywanie funkcjonowania ludzkiego organizmu i jego potrzeb oraz uświadamianie mechanizmu nacisku grupowego wraz z nauką zachowań asertywnych.

Program realizowało 8 placówek – 566 odbiorców.

Jak ochronić
dziecko
przed próchnicą

Ministerstwo
Zdrowia

„Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”

Program skierowany do uczniów klas I-III. Głównym celem programu jest zmniejszenie występowania próchnicy wśród dzieci i motywowanie ich do zmiany nawyków higienicznych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy na temat zdrowia i higieny jamy ustnej, kształtowanie umiejętności prawidłowego szczotkowania zębów, budowania pozytywnego wizerunku stomatologa i zachęcanie do regularnych wizyt kontrolnych. Działania programowe realizowało 8 szkół – 870 odbiorców.

3. Programy w szkołach ponadpodstawowych

„Znamie! Znam je?”

Celem programu jest zwiększenie świadomości młodzieży na temat czerniaka i zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem. Program realizowało 5 placówek – 424 odbiorców.

„Podstępne WZW”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C oraz uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. Program realizowały 2 placówki – 77 odbiorców.

wybierz
życie PIERWSZY
KROK

„Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Celem programu jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu. Program realizowały 3 placówki - 60 odbiorców.

„ARS – czyli jak dbać o miłość?”

Program dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, nowych narkotyków) w kontekście norm i wyznawanych przez młodzież wartości.

W programie wzięły udział 4 placówki – 262 odbiorców.

„Różowa wstążeczka”

Program ma na celu zmniejszenie śmiertelności kobiet z powodu zbyt późnego wykrywania zmian nowotworowych poprzez zachęcanie do wykonywania regularnych badań profilaktycznych oraz naukę samobadania piersi.

Program realizowały 4 placówki – 181 odbiorców.

„Program Pierwotnej Profilaktyki Wad Cewy Nerwowej”

Głównym celem programu jest upowszechnianie spożycia kwasu foliowego przez kobiety w wieku rozrodczym oraz kształtowanie wśród młodych kobiet świadomości realnego wpływu na zdrowie ich przyszłego potomstwa.

W programie wzięły udział 3 szkoły – 119 odbiorców.

4. Inne programy edukacyjne

Profilaktyki HIV/AIDS

Temat profilaktyki zakażeń HIV poruszano na przestrzeni całego roku, a szczególnie, kiedy obchodzony jest Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS oraz w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS, który przypada 1 grudnia. Realizowane działania miały na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Ponadto w ramach profilaktyki HIV/AIDS przeprowadzono etap powiatowy Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS (Olimpiada odbywa się co roku) organizowanej przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku.

Profilaktyki palenia tytoniu

W ramach działań antytytoniowych realizowany jest Światowy Dzień bez Tytoniu, który przypada na 31 maja (tegoroczne hasło to „Uprawiaj żywność, nie tytoń”) oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada. Obchody tych dni mają na celu ograniczenie palenia papierosów i innych wyrobów tytoniowych.

5. Kampanie i akcje ogólnopolskie lub lokalne prowadzone przez PSSE w Hajnówce

- Profilaktyka grypy,
- Profilaktyka chorób nowotworowych,
- Profilaktyka chorób zakaźnych,
- Profilaktyka uzależnień,
- Profilaktyka wszawicy,
- Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze,
- Promocja szczepień ochronnych, w tym szczepień przeciw HPV,
- Promowanie zdrowego stylu życia i racjonalnego żywienia,
- Kampania informacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- Światowy Dzień Zdrowia,
- Europejski Dzień oraz Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach,
- Promocja bezpiecznych zachowań zdrowotnych (Letnia Szkoła Bezpieczeństwa i Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa).

Planowanie i realizacja programów w placówkach oświatowo-wychowawczych była monitorowana poprzez przeprowadzanie wizytacji. W 2023r. przeprowadzono 26 wizytacji w 19 placówkach.

Przeprowadzone działania mające na celu promocję zdrowia w powiecie hajnowskim były realizowane we współpracy z: Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku, placówkami oświatowo-wychowawczymi, podmiotami leczniczymi, Starostwem Powiatowym w Hajnówce, Komendą Powiatową Policji w Hajnówce oraz innymi podmiotami działającymi na terenie naszego powiatu.

VIII. POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNE

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce wpłynęło 21 zgłoszeń interwencyjnych, z czego 20 zostało rozpatrzonych we własnym zakresie, zaś 1 przekazano zgodnie z kompetencjami do Prokuratury Rejonowej w Hajnówce. Zgłoszeń zasadnych odnotowano 61,9%.

Podział zgłoszeń interwencyjnych na zasadne, niezasadne i przekazane w roku 2023

Tematyka zgłoszeń dotyczyła głównie:

W zakresie higieny żywności (15 zgłoszeń)

- wprowadzania do obrotu handlowego środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej
- niewłaściwych warunków przechowywania i sprzedaży środków spożywczych oraz potraw
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń żywnościowo-żywnościowych
- nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa żywnościowego przy wprowadzaniu do obrotu produktów za pośrednictwem portali internetowych

W zakresie higieny dzieci i młodzieży (5 zgłoszeń)

- występowania insektów w szkole
- niskiej temperatury w sali pobytu dzieci w przedszkolu
- braku utrzymania higieny dzieci w żłobku
- niedostosowania w szkole ławek dla dzieci do zasad ergonomii
- niespełnienia w szkole standardów dostępności do urządzeń sanitarno-higienicznych

W zakresie epidemiologii (1 zgłoszenie)

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń podmiotu leczniczego.

Z analizy ww. interwencji wynika, że 13 z nich były uzasadnione, zaś 1 interwencję „Zawiadomienie o popełnieniu czynu zabronionego jakim jest sprzedaż alkoholu bez koncesji” przekazano do rozpatrzenia według kompetencji Prokuraturze Rejonowej w Hajnówce. Pozostałe interwencje uznano jako nieuzasadnione.

IX. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA

Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce w 2023r.

Liczba obiektów objętych nadzorem PPIS	1233
Liczba obiektów skontrolowanych	529
w tym liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości (% obiektów skontrolowanych)	91 (17,2 %)
Liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych	687
w tym liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości (% przeprowadzonych kontroli)	93 (13,5 %)
Liczba dochodzeń epidemiologicznych	1135
Liczba wydanych decyzji merytorycznych	199
Liczba wydanych decyzji płatniczych	121
Liczba wydanych tytułów wykonawczych	5
Liczba wniosków do PPWIS w Białymstoku o nałożenie kary pieniężnej na podmiot	1
Liczba wydanych postanowień	48
w tym liczba postanowień o zabezpieczeniu środka spożywczego niewłaściwej jakości	12
Liczba wydanych opinii, decyzji, uzgodnień i innych spraw z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	86
Liczba / kwota nałożonych mandatów	21/3300
Liczba pobranych próbek do badań laboratoryjnych (w tym: wody, żywności, materiału biologicznego, kosmetyków)	331

X. PODSUMOWANIE

Sytuacja epidemiologiczna powiatu hajnowskiego w stosunku do roku poprzedniego poprawiła się. W 2023 roku ponad dwukrotnie zmalała ogólna liczba zgłoszonych chorób zakaźnych. Nadal najczęściej występującą jednostką chorobową, stanowiącą ponad połowę zarejestrowanych zachorowań, były zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID-19), pomimo że 1 lipca 2023r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, szczególnie Sekcji Epidemiologii, nadal monitorowali sytuację związaną z zakażeniami, hospitalizacjami, ogniskami.

W 2023r. na terenie powiatu nie wystąpiły ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych.

Powiat hajnowski jest obszarem endemicznym chorób przenoszonych przez kleszcze - kleszczowego zapalenia mózgu i boreliozy z Lyme. W 2023r. wzrosła w stosunku do 2022r. liczba zachorowań na boreliozę z Lyme oraz na kleszczowe zapalenie mózgu.

Warunki pracy w zakresie narażeń zawodowych na czynniki szkodliwe dla zdrowia w kontrolowanych zakładach na terenie powiatu hajnowskiego od kilku lat są na podobnym poziomie. Dominującym czynnikiem szkodliwym jest hałas. Liczba osób pracujących w ponadnormatywnym hałasie nieznacznie się zmniejsza.

Mieszkańcy powiatu hajnowskiego korzystali z wody bezpiecznej dla zdrowia, nawet w przypadku krótkotrwałych orzeczeń o warunkowej przydatności wody do spożycia. Nie wydawano decyzji o nieprzydatności wody do spożycia.

W obiektach branży spożywczej funkcjonujących na terenie powiatu hajnowskiego do badań laboratoryjnych pobrano 173 próbki, w tym zakwestionowano 3, tj. 1,75%.

W 2023r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce realizując zadania statutowe przeprowadził ogółem 687 kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiektach funkcjonujących na terenie powiatu hajnowskiego, w tym podczas 93 kontroli stwierdzono naruszenia obowiązującego prawa, co stanowi 13,5 % wszystkich kontroli.

W wyniku tych działań wydał ogółem 199 decyzji merytorycznych. Decyzje i zalecenia wydane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce w większości były przez podmioty na bieżąco lub zgodnie terminami określonymi w decyzjach usuwane. Powyższe ma istotny wpływ na zapewnienie właściwego stanu sanitarnego powiatu i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Hajnówce
Gierosimeuk
Julita Gierasimiuk